

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

1. Christus natus Doctor & exemplar paupertatis, castitatis & obedientiæ.
Thema. Apparuit gratia Dei Salvatoris nostri erudiens nos, &c. Ad Tit. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

& hoc semper orate. Hac praxi utebatur S. Paulus, qui semetipsum (ut refert S. Chrysostomus de laud. Pauli) Deo per singulos dies immolabat: quam hostiam dupliciter offerebat, cum quotidie moriens ad pericula se jugiter preparabat, *consummans voluntate Martyrium*; tum corpore suo mortificationem sine intermissione circumferens.

Imitemur, Charissimi, hos pugiles & heredes nemo hic se potest excusare; nemo oggerere: felicia ista Martyrii Tempora jam transferunt, deserunt persecutores, transit Nero. Decius, Diocletianus, nam hostis nulli nostrum deest: persecutor jugiter nos infestat, nunc Dæmon, nunc mundus, nunc caro; cum

his acriter configamus & Martyres erimus. Si caro, si peccandi occasio ad obscena sollicitet, repudiemus, & cum Joseph castissimo fugiamus & martyres erimus pudicitia: si bonorum rapinas, fraudes, injurias patienter sustinuerimus, martyres erimus patientia: si contemptum, dejectionem, opprobria hilariter tulerimus, Martyres erimus humilitatis: Si superiorum iussa difficilia executi fuerimus, Martyres erimus obedientia. Agamus igitur ut quotidianas hæc Martyrii palmas non negligamus, sed patienti ac libenti animo arripiamus: & Martyribus, si non cruentis, certe incruentis in cœlesti gloria accensebimur.

REVERENDISSIMO PATRI ARCHIEPISCOPO METROPOLITANO PADERBORNIENSIS

EXHORTATIO I.

IN FESTIS NATALITIIS,

De Renovatione Votorum.

CHRISTUS NATUS VELUT EXEMPLAR
Paupertatis, Castitatis & Obedientia proponitur.

T H E M A.

Apparuit gratia Dei Salvatoris nostri, erudiens nos, ut abnegantes secularia desideria. Ad Titum 2.

Reposui exhortationibus Christum natum, tanquam exemplum humilitatis & simplicitatis; nunc cum instet votorum renovatio; proponam illum tanquam Magistrum perfectissima paupertatis, castitatis, & obedientia. Ideo enim de celo descendit, ideo in carne apparuit, ut has aliasque virtutes exemplo suo nos edoceret. *Apparuit*, inquit Apostolus ad Titum c. 2. *gratia Dei Salvatoris uo-*

*stri, 1. B. Virgini & S. Josepho. 2. Pastoribus. 3. Tribus Regibus. 4. Omnibus hominibus; erudiens nos ut abnegantes impietatem, & secularia desideria, sobriè, justè & piè vivamus in hoc seculo, expectantes beatam spem & adventum gloria magni Dei. Apparuit ergo Salvator, ut doceret nos abnegare secularia desideria, græcè, *ἠπορῶντας τὰ βρώσια*: id est, mundanas concupiscentias, hoc est, cupiditates omnes carnis, opum, honoris, & gloria. Sive, ut ait S. Bernardus serm. 17. inter parvos, concupiscentiam carnis, concu-*

concupiscentiam oculorum, & superbiam vitæ. Quanam verò ratione hoc melius præstamus, quàm emitrendo tria vota paupertatis, castitatis & obedientiæ: nam per votum paupertatis abnegamus concupiscentiam oculorum; per votum castitatis concupiscentiam carnis; per votum obedientiæ, superbiam vitæ: atque hac triplici abnegatione præmissâ, sobriè, juxta Syrum castè, juxta Græcum, pudicè, justè & piè vivimus in hoc sæculo: scilicet, ut exponit S. Bernardus l. c. *Sobriè & castè erga nos, justè erga proximos, piè erga Deum*: & expectamus beatam spem, seu speratam beatitudinem, & adventum lætæ gloriæ magni Dei.

Quod ut melius exequamur, Christum natum, tanquam præclarissimum paupertatis, castitatis & obedientiæ Magistrum ac speculum proponemus.

I.
Christus
patris Ma-
gister
pauper-
tatis.

I. Primo itaque loco cælestis hic Magister, tanquam primam lectionem proponit nobis discipulis suis, paupertatem Evangelicam. Hæc virtus, licet ingentia contineret in se bona, antequam tamen Christus Dominus eam verbo & exemplo doceret, & eveheret, mundo erat, penitus incognita: neque homines ejus pulchritudinis, dignitatis & utilitatis notitiam habebant: *Quidem*, inquit S. Bernardus in festo Om. SS. serm. 1. *in mundo tam erat absconditum, quàm paupertatem esse beatam?* Et quia homines excellentiam paupertatis non cognoscebant, eam nec amabant, nec voluntariè exercebant; quin potius fugiebant, odèrant & persequiebantur: omnes enim homines sectabantur avaritiam & quærebant

opes & bona terrena, ut Propheta passim lamentantur: *Isaias c. 56. 11. Omnes in viam suam declinaverunt unusquisque ad avaritiam suam, à summo usque ad novissimum.* Et *Jeremias c. 6. 13. Omnes, ait, avaritia student*; & c. 8. 10. *Omnes avaritiam sequuntur.* Et quia ex avaritia omnis generis scelera nascuntur: quia *Radix omnium malorum est cupiditas.* Et *Avato nihil est scelestius.* Eccli. 10. 9.

Videns ergo Dominus, ante adventum suum, propter ignorantiam reitam utilis, & propter amorem divitiarum & avaritiam abundare mundi malitiam, omnisque homines tanquam profundum omnis generis peccatorum pelagus effectos esse; decrevit à cælis in terras descendere, ut homines salvaret, è peccatis extraheret & cæli aditum eis referaret.

Atque inter alia media, quibus ad hunc finem usus est, unum valde principale fuit, amplecti paupertatem, & mare eam summòque affectu ac rigore exercere eam. Ita S. Bernardus serm. 1. de vigil. Nativ. *Divitis arum, inquit, & gloria aterna in cælis affluentia suspēbat; sed paupertas non inveniebatur in illis.* Porro in terris abundabat, & superabundabat hæc species, & nesciebat homo pretium ejus. Hanc itaque Dei Filius concupiscens, descendit, ut eam eligeret sibi, & nobis quoque suâ estimatione, amabilem faceret & pretiosam.

Hac de causâ veniens in mundum, non dives, sed pauper esse elegit, & quidem valde pauper. S. Paulus hoc mysterium manifestans, ait 2. Corinth. 8. 9. *Scitis gratiam Domini nostri* Christi

Christi: altissimum illud donum, ex ipsius gratiosissima & liberali voluntate, amore & misericordia profectum: *quosnam cum esset dives, in Majestate & magnitudine divinitatis suæ, & in Dominio absoluto, quod habebat super omnes divitias, bonaque temporalia & spiritualia cæli & terræ; tanquam rerum omnium creator: Propter nos egenus factus est, in hoc mundo, assumens nostram naturam, in eaque voluntariè, magnam omnium rerum necessariarum penuriam patiens, hanc paupertatem elegit, ut nos per eam divites faceret veris divitiis, & infiniti valoris, spiritualibus atque cælestibus, eas per paupertatis usum nobis promerendo. Declaramus nunc in specie, exempla paupertatis, quæ nobis Dei Filius in carne mortali dedit.*

1. Homo futurus, ex omnibus totius mundi Virginitas, poterat ditissimam, & Reginarum omnium opulentissimam eligere; sed id noluit; verum admodum pauperem & viro pauperi desponsatam elegit; quæ nihil aliud haberet, nisi quod hic manuum labore lucraretur. *Pauper fuit Mater, ait S. Cyprianus serm. de Nativ. pauper filius, domus paupercula, supellex exigua.*

2. Jam incarnatus, tam arctè paupertatem amplexus est, ut extremè mundum obstupefecerit; summamque admiratione Angelos cæli defixerit: totam cupiditatem filiorum Adam confuderit, ac condemnarit, & omnem divitiarum, deliciarumque terræ fraudem & vanitatem detexerit. Etenim supremus mundi Dominus, in ipso mundo nasci volens, non invenit locum ubi

naceretur in tota civitate Bethlehem, nec in privata alicujus civis domo, nec in ullo publico diverforio; sed deficiente alio hospicio, natus est in spelunca, sive porticu, quæ vicina erat mœnibus civitatis, serviebátque brutis stabulantibus, vel si quis fortè pauper Viator, à pluvia & frigore tueri se vellet.

3. Postquam in loco tam vili, tam paupere & ventis pervio natus est, non alias cunas, non alium lectum, in quem eum Virgo collocaret, habuit, quam præsepe animalium, quod ibi erat. Nec ad eum vestiendum, legendum, defendendumque à frigore, alia aula & peripetasmata serica, nec aliam culcitram plumeam habebat, quam pauperes quosdam panniculos, & fœnum ac stramen, quæ in animalium usum illic erant. O stupenda mysteria! ille quem mundus univèrsus non capit; cujus thronus cælum, & terra scabellum pedum ejus est: ille qui extendit orbem cælestes & stellis ornat, qui format campos & floribus vestit: ille qui dat soli lucem & lunæ pulchritudinem, diverfat in vili stabulo, conclusus angustiis duri ac frigidi præsepis, involutus vilibus panniculis, & stramine scœnoque tectus. Describit S. Cyprianus hanc pueri JESU paupertatem serm. de Nativ. his verbis: *Nulla domus (ubi Filius Dei in mundum nascitur) ambitio; nisi reclinatorium in stabulo, mater in sœno, Filius in præsepio. Tale elegit mundi fabricator hospitium; hujusmodi habuit delicias sacra Virginis puerperium.*

Atque ut dignum hujus mysterii sensum habeamus, considerare oportet,

ter, hanc infantis paupertatem, non fuisse fortuitam, sed ab aeterno decretam in consilio Dei, ab ejusque infinita Bonitate ac sapientia ordinatam, consentaneè fini, propter quem Christus in mundum venit, ut nimirum salvaret illum, & destrueret avaritiam, superbiam & voluptatem corporalem, quæ eum in statu perditionis detinebat. Eaque de causa Angeli Pastoribus in signum, unde ipsum agnoscerent, dederunt, pauperes panniculos, quibus erat involutus, & vile præsepe, in quo erat reclinatus. Ut constaret, paupertatem voluntariam signum esse, ex quo hic Dominus cognoscendus esset Salvator mundi.

Atque hæc est prima lectio, quam è præsepii cathedra nos docet Christus infans, perfectionis magister: paupertatem æstimare, divitias contemnere; incommoda & rerum etiam necessariorum defectum libenter sustinere; commoda & superflua devitare: quod si ab hoc magistro cœlesti, didicerimus; erimus veri ejus discipuli, unicæque dilecti ejus Socii.

II
Magister
castitatis.

II. Altera lectio, quam infans Jæsus docet nos, est castitas. Ante Christi Domini adventum. Grassabantur omnis generis scelera, castitati contraria apud Judæos æquè ac Gentiles: Gentiles quidem, tanquam heroica facinora falsorum Deorum suorum, Jovis, Veneris, Apollinis libidines proponebant & passim imitabantur, existimantes se hoc modo Deos colere. & rem gratam illis facere: Judæi quoque scatebāt his sceleribus, ut ex prophetis colligimus Osee, 4. 2. *Furtum & adulterium inundaverunt, instar diluvii cujusdam, & Jeremias. c.*

23. 10. *adulteris repleta est terra. & c. 9.*
2. *Quis dabit capiti meo aquam & oculis meis fontem lacrymarum. Derelinquam populum meum & recedam ab eis: quia omnes adulteri sunt cœtus prævaricatorum.* Imò virginitas, & si quis sterilis esset & absque hæredibus, erat ipsi opprobrium. Unde cum Judicum c. 11. 30. Jephthe vovisset, immolare quod primum è domo sua occurreretur, filiâque occurrisset, ac immolanda esset: petiit. *Dimitte me ut 2. mensibus circummeam montes & plagam virginitatem meam.* Hæc virtus erat in exiguo honore, paucissimi castitatem Virginitatem servabant, ipsi etiam S. Patriarchæ & prophete matrimonium inibant: & sterilitas, magnum opprobrium reputabatur. Ad hæc scelera carnalia passim grassabantur, non solum ante diluvium, quando omnis caro corruerat viam suam, & communi cataclysmo mundus ab his sordibus mundari debuit; verum etiâ post, tempore Prophetarum, unde Propheta Osee c. 4. 2. *Et furtum & adulterium inundaverunt, instar fluvii aggeres petrum pentis & omnia longè, latèque inundantis.* Ut igitur Salvator mundi mundum salvaret, & ab his sceleribus carnalibus purificaret, ipse exemplo prævit, Virginitatem, tanquam sponsam dilectissimam amplexus est: ut facilius mundum converteret, ostendendo se non querere delicias & voluptates carnales, sed gloriam Patris sui & salutem animarum: atque ita fidem inveniret apud homines. & obedientiam Evangelii sui illis persuaderet.

1. Amorem castitatis redemptor noster ostendit, nosque exemplo docuit, cum nostrâ naturâ assumpta in mundum

dum veniens, statim assumpsit, perfectissimæ castitatis in supremo ejus gradu, qui est status purissimæ virginitatis. Et hic status eum decebat, qui simul erat Deus & Homo; qui ad emundandos sanguine suo homines, ab omnibus peccatis, & ad eosdem donis suis sanctificandos, atque ad danda omnium virtutum exempla, veniebat. Hic Spiritus S. manifestavit S. Joanni Apostolo, in quadam revelatione; dum Christum vidit in medio septem candelabrorum aureorum, præcinctum zona aurea. Apoc. 1. 13. Quæ ex mente S. Gregorii significat: *Munditiam & castitatem cordis.* L. 21. moral. c. 2.

2. Ostendit amorem castitatis, ejusque exemplum dedit; dum nasciturus matrem elegit mundissimam, & voto castitatis obstrictam, relinquens illam Virginem; juxta Isaia Vaticinium, dicentis: *Ecce Virgo concipiet, manens Virgo, & pariet Filium.* Considerat hoc S. Augustinus serm. 13. de temp. *Dominus noster JESUS Christus ideo per casta Virginis membra venit ad terras, ut ostenderet Deum esse castitatis authorem, eamque docere & in cordibus operari.*

3. Ostendit amorem castitatis, eamque docuit, dum S. Josephum elegit nutritium, & cui obediret, tanquam Parenti, qui ut scribit S. Hier. tom. 2. contra Helvid. Castus fuit & perpetuam Virginitatem coluit, ut decebat futurum sanctissimæ Virginis Sponsum, & socium, & virginitatis ejus testem. Huic homini obedivit, ac servivit mundi Redemptor, ab infantia usque ad vicinam triginta annis ætatem, cum eo, amanter, familiariterque conversatus est, ostendens per hoc, quantopere amaret &

stimaret castitatem. *Magna Virginibus dignitas est prærogata, quod Christus duobus Virginibus, Matri scilicet suæ & S. Josepho, factus est subditus.*

4. Quotquot ad se postmodum vocavit, ut Apostolos, statim singularem castitatis amorem inspiravit, & cum Apostolorum aliqui uxores haberent: inspiravit illis, ut eas relinquere, & quia hoc, citra uxorum consensum suaviter fieri non poterat; his quoque eundem continentia amorem propiciam, curamque illius servanda inspiravit. Et quia inter illos S. Joannes non solum castitatem, verum etiam Virginitatem servavit, singulariter à Christo dilectus fuit, ut scriptum nominet: *Discipulus quem diligebat JESUS*: Et hac de causa cum Dominus penderet in cruce ei suam benedictam Matrem, tanquam Virginem Virgini unice commendavit quæ inspiratio adeo fuit efficax, ut exactè servarint castitatem: legitur enim de Apostolis, quod ambitione, irâ, zelo vindictæ laborarint, in materia castitatis nullus de eis defectus vel minimus uspiâ legitur.

Discamus igitur & hanc secundam lectionem à Christo, ut castitatem antore singulari prosequamur, & tanquam Societatis Jesu pupillam, illam conservemus: *Portemus ergo & nos, ait S. August. serm. 13. de Temp. Dominum casta corpore, quem Virginis casta membra portaverunt: Christus enim Magister est Castitatis; & ideo qui Castitatem non habet, Christum portare non potest.*

III. Tertia lectio quam Christus natus, Magister optimus nobis proponit, est obedientia. Cumque non solum Adam primus parens noster peccasset inobedientiâ, verum etiam ante

III.
Magister
obedien-
tiæ.

Christi adventum omnia scelera, & mandatorum divinarum transgressiones invaluissent; totisque mundus in maligno positus esset: Tunc venit Dei Filius, implevitque illud ad Hebr. 10. 6. *In capite libri scriptum est de me, ut faciam, Deus voluntatem tuam. Tunc dixi: ecce venio ut faciam Deus voluntatem tuam. Ecce venio, in stabulum: ecce venio ad circumcisionem, ecce venio in templum, ut me offeram: ecce venio in Aegyptum; ecce venio in crucem. Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Quae verba declarans S. Augustinus L. 1. de incarn. Verbi c. 18. Filius Dei, qui erat Verbum & Sapientia Patris cuius esset in gloria, quam habuit, antequam mundus esset, exinanivit semetipsum (in tempore) & formam servi accipiens, effi-*

gitur obediens usque ad mortem, ut obedientiam doceret; persuaderetque eis, qui non aliter, nisi per obedientiam, salutem consequi poterant, in semetipso prae se complectens, quod ab aliis volebat compleri.

Quae cum ita sint, Charissimi, tanquam obediens Discipuli Magistrum nostrum audiamus, & triplicem lectionem de paupertate, castitate & obedientia bene apprehendamus. Has virtutes magni aestimemus, tanquam media salutis aeternae convenientissima, tanquam hostes debellandi instrumenta potentissima, scilicet concupiscentiam carnis, oculorum & superbiam vitae. Has virtutes amemus, veluti Christus amavit & complexus est: & illorum effectus experiamur, & actus exerceamus, ita victoriam & coronam, aeternum obtinebimus.

EXHORTATIO I.

IN FUNERE

R. PATRIS P. L.

In Novitiatu Anno 1698. 17. Aprilis piissime defuncti.

Ostendit mortem ejusdem, uti & aliorum in Societate JESU morientium, esse pretiosam.

T H E M A.

Pretiosa in conspectu Domini, mors Sanctorum ejus. Psal. 115. 5.

Ecclēsiastes dum vanitatem rerum omnium terrenarum, cunctis ob oculos ponit, inter cetera de morte agens, ait c. 2. *Moritur doctus similiter ut indoctus, Pari*

Moritur doctus similiter ut indoctus, Pari

modo, asserere licebit: moritur facularis, similiter ut Religiosus: moritur dives similiter ut pauper: moritur improbus, similiter ut probus, Justus & Sanctus, Cain ut Abel, Esau ut Jacob, Saul ut David, Epulo ut Lazarus. Secundum speciem